

דר' עירית אילן
מרכז רפואי וטרינרי אילן
רחוב עציון 1
רעננה
טל' – 09-7745445
טל' חירום 24 שעות – 052-3403020

פ ר ע ו ש י ם

יותר מ-2000 סוגי פרעושים מוכרים בעולם כולל "פרעוש החתול" CTENOCEPHALIDES FELIS ו"פרעוש הכלב" CTENOCEPHALIDES CANIS.

פרעושי החתול נמצאים ביותר מ-50 סוגים שונים של עופות ויונקים המשמשים כפונדקאים, ביניהם: חתולים, כלבים, רקונים ואופוסומים. נגיעות בפרעושים עלולה לגרום לפגיעות עור כתוצאה מגרודים של חיית המחמד. בנוסף עלולה להתפתח אלרגיה לפרעושים – שזוהו מצב בעור הנגרם כתוצאה מרגישות יתר לזחלי הפרעושים. פרעושים יכולים גם לשמש כנשאים לטפילים שונים.

מאחר ופרעושים לא נראים בדרך כלל על חיית המחמד, התפשטותם לא תהיה גלויה לבעלים, בפרט אם חיית המחמד אינה מתגרדת בצורה מוגזמת או אלרגית אליהם.

הפרעוש הינו חרק ללא כנפיים, בעל שלד חיצוני קשה, גוף שטוח וזוג שלישי בולט של רגליים המאפשר לו לקפץ בין פונדקאים. פרעושים מבוגרים גודלם כ- 3.2 מ"מ וצבעם בין חום לשחור. ביצי פרעושים הינן לבנות, חלקות וגודלן כ- 0.5 מ"מ. זחלי הפרעוש גודלם כ- 4.7 מ"מ וצורתם כתולעים. ביצי פרעושים, זחלים וגלמים יכולים להימצא מחוץ לפונדקאי – על משטחים כגון: מצעים, שטיחים ודשא. פרעושים בשלב בוגר מבלים את רוב ימי חייהם על הפונדקאי.

דם הפונדקאי דרוש לפרעוש הבוגר למטרת ארוחה. הוא מקעקע את עור הפונדקאי בעזרת חלקי פיו ומוציץ את דמו. פרעושים אינם בררנים בפונדקאי מיוחד. אף על פי שפרעושי חתול מעדיפים כלבים או חתולים, הם יעברו למיני פונדקאים שונים כמו האדם במידה והפונדקאי המועדף אינו בנמצא.

נקבות הפרעושים ניזונות, מזדווגות ומטילות עד כ-50 ביצים ליום על הפונדקאי. מיד עם הטלתן, צונחות הביצים מהפונדקאי ונוחתות על משטחים כשטיחים ומצעי מיטות. הביצים יבקעו תוך יומיים, בטמפרטורת החדר, ייצרו זחלים הניזונים מצואת פרעושים בוגרים על תאי העור ועל חומר אורגני בסביבה. זחלים נמנעים מאור ישיר ומתחפרים בשטיחים, מצעי מיטה, סדקים ברצפה, דשא או חומרים אורגניים רקובים. הם רגישים לחום והתייבשות. 50% לחות דרושים להתפתחות מוצלחת של זחלים: חשיפה ללחות מתחת ל-50% בשלב זה תגרום למותם.

סימנים רפואיים בחיית המחמד

יש לצפות לגרוד. חיות שאינן אלרגיות תראנה סימנים מועטים של נגיעות פרעושים, אם כי נגיעות חמורה על פונדקאי – במיוחד בחיות צעירות - עלולה לגרום לאנמיה (חוסר דם). בבדיקת הבטן ואזורי הרגל הפנימיים ניתן לגלות פרעושים מקפצים לאורך העור, וכמו-כן נוכחות של צואת פרעושים הדומה לפרורי פלפל שחור. כאשר מניחים גרגרים אלו על נייר רטוב הם נמסים וצבעם הופך לאדום-חום.

טיפול בפרעושים

כיום, קיימים מספר תכשירים יעילים לטיפול בנגיעות פרעושים. (לדוגמא: רבולושן, אדבנטג'). התכשירים מיועדים לטיפול מקומי בעורף ולאורך הגב של חיית המחמד. תדירות הטפולים היא אחת לחודש בממוצע. בנוסף לטיפול בחיות המחמד על הבעלים לבצע טפול פנים-חוץ יעיל כנגד הפרעושים.

טיפול פנים

לאחר טפול בחיית המחמד יש לטפל בפרעושים בתוך הבית. אוכלוסיית הפרעושים דחוסה באזורים בהם ישנה חיית המחמד. לכן יש לרחוץ במי סבון חמים את מצעי המיטה ושטיחים רחיצים. רצפות, שטיחים וספות יש לשאוב בשואב אבק לעתים קרובות. יש לשאוב את המושבים במכונית, במידה וחיית המחמד נמצאת גם ברכב. השאיבה עוזרת להוציא לא רק פרעושים בוגרים, ביצים, זחלים, אלא גם גלמים החסונים לקוטלי חרקים.

מחקר שנעשה לא מכבר מציין ששאיבה הורגת 96% פרעושים בוגרים ו-100% פרעושים בשלבי גולם וזחל. אפשר גם להשתמש בקוטלי חרקים המומלצים ע"י הוטרינרית.

טיפול חוץ

אוכלוסיית פרעושים מחוץ לבית נפוצה בעיקר באזורי חופים ומקומות בעלי טמפרטורה מתונה ולחות גבוהה. פיקוח חיצוני כולל פינוי פסולת אורגנית (עלים נשירים וכו'), השקיית דשא וגזימתו על מנת לאפשר חדירת קרני שמש המונעת התפתחות הזחלים. יש להשתמש בקוטלי חרקים מתאימים במיוחד במקומות מוצלים בהן שוככות חיות המחמד.

מחלות וטפילים המועברים באמצעות פרעושים

הפרעושים מהווים נשאים למחלות שונות כמו CAT SCRATCH DISEASE והמוברטונלה. בנוסף משמשים הפרעושים כפונדקאים לתולעי סרט. בליעת פרעוש ע"י חיית המחמד הנושכת או מלקקת את עצמה תגרום להעברת התולעים אליה.

חיות מחמד שאלרגיות לפרעושים סובלות לעתים קרובות מגירוי המוביל לגרוד מופרז, התקרחות ודלקות עור.